

Naar nieuw participatiebeleid

9 september

Welkom door wethouder Arno Fens

Waarom deze bijeenkomst?

- **Einde jaar:** participatieverordening vaststellen (wettelijke verplichting)
- **Uitwerking geven** aan ambities bestuursakkoord
- **Nieuwe manier van werken:** raad, college, ambtelijke organisatie, samenleving
- **Raad goed in meenemen**, daarom deze 3^e bijeenkomst over participatie.

Inhoud

- ❑ Opfrisser participatie
- ❑ Waar staan me?
- ❑ Terugblik raadsbijeenkomsten
- ❑ Uitkomsten enquête, straatgesprekken en bijeenkomst
- ❑ Hoofdpijnen participatiebeleid en – verordening
- ❑ Vragen en aandachtspunten

Opfrisser participatie

Participatie

Participatie = samenwerking tussen overheid en *omgeving* aan *maatschappelijke opgaven*.

Inwonersparticipatie

Inwoners praten mee en doen mee in beleid en plannen van de gemeente.

Overheidsparticipatie

Overheid praat en doet mee in initiatieven van inwoners.

Inwonersparticipatie

Inwoners en organisaties in staat stellen om voor hun belang op te komen

- In verschillende **mate**, met allerlei **middelen**
- Ruimte voor invloed

Waarom doen we het?

- Verbeteren we de besluitvorming
- Sluiten we aan bij de behoeften
- Vergroten we het vertrouwen
- Komen we op nieuwe ideeën

Overheidsparticipatie

Initiatief

- Nieuw idee, plan of voorstel om te starten
- Blijft van de inwoner, gemeente faciliteert

Uitdaagrecht

- Bestaande taak van de gemeente
- Voorbeelden: groenonderhoud, beheer buurthuis, ...

‘De gemeente moet meer naar de inwoners luisteren’

- ‘De inwoner’ bestaat niet. Er zijn altijd **verschillende** wensen en belangen.
- Het is **vaak niet mogelijk** om iedereen tevreden te stellen.
- Er zijn ook **andere belangen**, die niet of moeilijker door inwoners vertegenwoordigd worden.
- Iedereen tevreden stellen is geen haalbaar doel van participatie. Wat dan wel?

“Ik ben het niet overal mee eens,
maar ik begrijp het besluit en voel me serieus genomen”

Bestuursakkoord

Ambitie:

- **Zorgvuldig proces** en uitlegbare keuzes.
- Inwoners **tijdig en begrijpelijk** betrekken bij besluiten die hen raken.

Acties:

- Training medewerkers
- **Participatieverordening** en vastleggen uitdaagrecht.
- Budget voor **initiatieven**.
- Investeren in gebiedsgericht werken.
- **Nieuwe vormen** van participatie.
- Participatie in **raadsvoorstellen**.

Van ambitie naar doen:
Realistisch, transparant
en dichtbij.

Bestuursakkoord 2026 - 2030

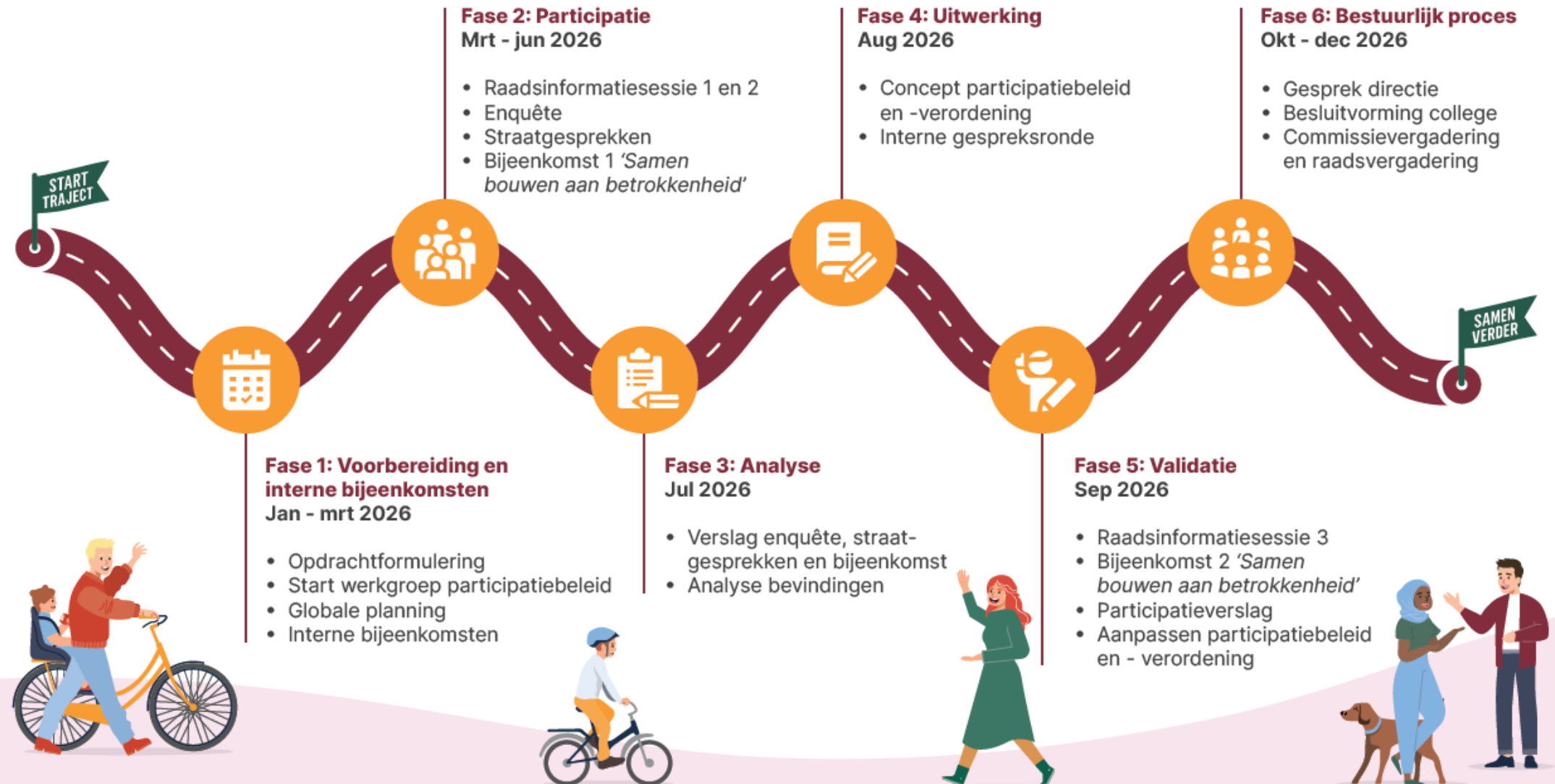
Vertaling naar participatiebeleid en de -verordening

Waar staan we?

Bouwen aan betrokkenheid

Mijlpalen om te komen tot participatiebeleid

Terugblik raadsbijeenkomsten

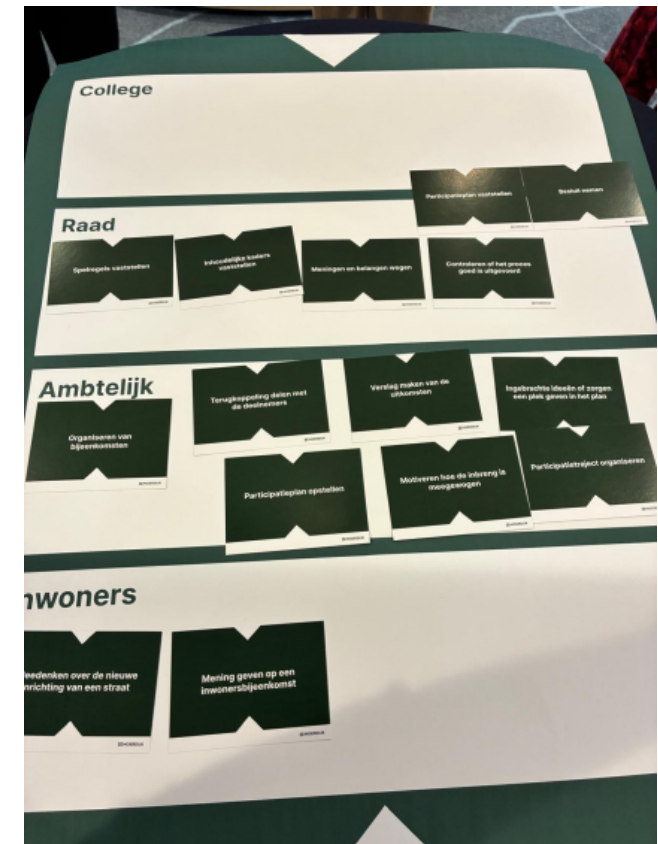
Raadsbijeenkomsten

Sessie 1: dilemma's en casussen

- Participatie biedt inzicht in belangen
- Suggestie: behoefte aan meer inzicht in belangen die meegenomen zijn in besluitvorming

Sessie 2: rolverdeling

- Rol van de raad, het college, de ambtelijke organisatie en de samenleving
- Suggesties:
 - Helderheid over participatie in ruimtelijke processen
 - Terugkoppeling aan inwoners
 - Aansprakelijkheid uitdaagrecht

Uitkomsten

Enquête, straatgesprekken, bijeenkomst

Uitkomsten enquête, straatgesprekken en bijeenkomst

Enquête

Denk mee over participatie, gebiedstafels en dienstverlening binnen gemeente Moerdijk!

De gemeente Moerdijk werkt aan nieuwe plannen op het gebied van participatie. Participatie betekent: meedelen, meedelen en meedelen. De gemeente wil graag haar inwoners, ondernemers, maatschappelijke organisaties en andere partners betrekken bij de plannen en besluiten die zij maakt. Dit zorgt ervoor dat plannen en besluiten beter aansluiten bij wat inwoners belangrijk vinden. Ook wil de gemeente helpen initiatieven en ideeën van inwoners mogelijk te maken.

Een voorbeeld van hoe inwoners mee kunnen denken met de gemeente zijn de gebiedstafels. Gebiedstafels zijn bijeenkomsten waar inwoners en de gemeente Moerdijk met elkaar praten over wat er speelt in een buurt, dorp of wijk. Inwoners kunnen daar ideeën, vragen en zorgen delen over onderwerpen die spelen in hun leefomgeving en samenleving. Zoals verkeer, wonen, zorg, jeugd en dier.

Straatgesprekken

Bijeenkomst

Bevindingen (1)

- Inwoners vinden participeren **belangrijk** (96%)
- Onderwerpen in de **eigen woonplaats of directe leefomgeving** het meest relevant
- Belangrijke **waarden**: openheid, vertrouwen en gelijkwaardigheid
- Heldere **verwachtingen** vooraf: waar kunnen inwoners invloed op hebben?
- Duidelijke **terugkoppeling**. Als die ontbreekt is dat ook een reden om niet nogmaals mee te doen.

Bevindingen (2)

- One size ***does not*** fit all.
 - De meeste mensen vinden een enquête prettig
 - Ieder participatiemiddel past bij een deel van de inwoners, maar sluit ook doelgroepen uit
- Versnel de **besluitvorming** over een initiatief
- **Wederkerigheid**: als we meedoen of bijdragen, verwachten we ook dat we serieus worden genomen
- **Gebiedstafels** zijn bekend en gewaardeerd. Communicatie kan beter
- Meer **uniformiteit** in aanpak en minder ad hoc

Participatieverslag volgt

- Uitkomsten worden opgenomen in het '**Participatieverslag**'
- Participatieverslag is een **bijlage** bij het beleid
- **Concept** participatieverslag delen we z.s.m. met de raad en inwoners/organisaties
- **Check** tijdens sessie 16 sep met inwoners/organisaties: hebben we het goed geïnterpreteerd?

Hoofdpijnen participatiebeleid en - verordening

Participatieverordening vs. participatiebeleid

Participatieverordening

Juridische spelregels

Verplicht: vanaf 1 januari 2027

Opvolger van de inspraakverordening

Plichten van de gemeente

Uitdaagrecht

Participatiebeleid

Ambities en uitgangspunten

Inwonersparticipatie

Overheidsparticipatie

Rollen en verantwoordelijkheden

Uitvoering

Participatieverordening

Participatieverordening

1. Afweging
2. Plan voor inwonersparticipatie
3. Eindverslag
4. Uitdaagrecht

1. Afweging

- Iedere bestuursorgaan bepaalt zelf of het plaatsvindt
- Bij raadsmandaat: college informeert de raad. Raad kan agenderen
- Uitzonderingsgronden (**dan in elk geval niet!**)
 - Lopend traject
 - Spoedeisend
 - Verantwoordelijkheid voor kwetsbare groepen
 - Geen of nauwelijks beleidsvrijheid
 - Begroting, tarieven, belastingen

2. Plan voor inwonersparticipatie

- College stelt voorafgaand een plan op
- Wordt voorafgaand aan participatietraject openbaar
- Het volgende staat daar **in elk geval** in:
 - Doel van participatie
 - Beïnvloedingsruimte
 - Gewenste kaders en uitgangspunten
 - Communicatie
 - Wijze waarop en het tijdvak
 - Hoe de gemeente omgaat met de uitkomsten en de wijze van besluitvorming

3. Eindverslag

- College stelt eindverslag op
- Het volgende staat daar **in elk geval** in:
 - Beschrijving van het proces
 - De uitkomsten en de argumenten die naar voren zijn gebracht
 - Een onderbouwde reactie of en hoe het beleid is aangepast

Wat kan de raad verwachten? (raadsmandaat)

- Voorafgaand:
 - Raadsinformatiebrief
 - Afweging wel/niet participatie en waarom
 - Zo ja: plan voor inwonersparticipatie (ter info)
- Raadsvoorstel:
 - Paragraaf participatie
 - Bij grote trajecten een apart participatieverslag
 - Hoe de uitkomsten zijn meegenomen in het beleid
- P&C cyclus:
 - Plannen t.a.v. participatie
 - Monitoring uitvoering participatieverordening

Over het uitdaagrecht

Kansen	Risico's
Vergroten betrokkenheid inwoners	Continuïteit is kwetsbaar
Vergroten kwaliteit door vrijwillige inzet	Staat van het onderhoud (wanneer gemeente het moet overnemen)
Sociale cohesie	Gemeente blijft aansprakelijk
	Financiële besparing beperkt
	Complex participatie instrument en daardoor voor veel doelgroepen niet haalbaar
	Capaciteit gemeente

⇒ We maken het uitdaagrecht mogelijk maken met **goede afspraken** vooraf.

⇒ Let op: uitvoering blijft gedaan worden door **vrijwilligers**

Uitdaagrecht

- Inwoners en maatschappelijke partijen kunnen een verzoek indienen.

Indiening

- ✓ Omschrijving
- ✓ Onderbouwing hoe het beter/goedkoper kan
- ✓ Kennis en ervaring
 - ✓ Draagvlak
 - ✓ Kwaliteit
 - ✓ ...

Beoordeling

- ✓ Past in het uitdaagrecht
 - ✓ Past bij beleid
 - ✓ Uitvoerbaar
- ✓ Kwaliteit geborgd
- ✓ Kennis en ervaring
 - ✓ Draagvlak
- ✓ Goedkoper of beter?

Afspraken

- ✓ Resultaat
- ✓ Kwaliteit
- ✓ Looptijd
- ✓ Budget
- ✓ Veiligheid
- ✓ Contact/ondersteuning
- ✓ Niet nakomen afspraken
- ✓ Monitoring/evaluatie

Participatiebeleid

Participatiebeleid

1. Wat is participatie?
2. Van ambitie naar uitgangspunten
3. Inwonersparticipatie – gemeente aan zet
4. Overheidsparticipatie – initiatieven faciliteren
5. Rollen en verantwoordelijkheden
6. Uitvoering, monitoring en evaluatie

Ambitie

*In een samenleving die snel verandert, vraagt goed bestuur om een overheid die **dichtbij en betrouwbaar** is. Opgaven worden ingewikkelder en **belangen verschillen** vaker van elkaar. Dat vraagt om **duidelijke keuzes, zorgvuldige participatie** en een bestuurscultuur waarin inwoners **serieus** worden genomen.*

Van ambitie naar doen:
Realistisch, transparant
en dichtbij.
Bestuursakkoord 2026 - 2030

Uitgangspunten

1. We stemmen verwachtingen op elkaar af
2. We betrekken inwoners vroegtijdig
3. We doen wat we zeggen en zeggen wat we doen
4. We maken duidelijk wat er met de inbreng gebeurt
5. We werken als één gemeente Moerdijk
6. We streven naar het bereiken van een zo groot mogelijke groep inwoners
7. We brengen inwoners aan zet, waar het kan
8. We sluiten aan bij het karakter van de verschillende dorpen en steden
9. We zijn open, nieuwsgierig en in verbinding

Inwonersparticipatie

- **Afweging wel/niet participatie**
 - We starten niet, als we niets met de resultaten kunnen doen
 - We maken de afweging: wat levert het mogelijk op vs. iedereen's inzet
- **Plan voor inwonersparticipatie**
 - Minimaal twee participatiemiddelen
 - Inclusie
 - Stad- en dorpsstafels: verbreden doelgroep en communicatie
- **Uitvoering**
 - Contact blijven houden, ook als er geen nieuws is
 - Reflecteren en bijstellen
- **Eindverslag**

Overheidsparticipatie

- **Initiatieventafel ‘kleine initiatieven’**
 - Aantal keer per jaar een bijeenkomst
 - Initiatiefnemer doet voorstel en licht het toe aan de tafel
 - Initiatieventafel geeft advies over (financiële) steun en contactpunt
 - Ja, mits...
- N.B. voor **‘grote’ initiatieven** geldt: toetsen aan beleidsdoelstellingen.
- **Uitdaagrecht**
 - Zie participatieverordening

Rollen en verantwoordelijkheden

-
- **Samenleving**
 - Als je mee wil praten, maken we dat mogelijk
 - Als je een mening hebt, doe dan mee
 - **Gemeenteraad – spelregels**
 - Spelregels bepalen
 - Toetsen
 - **College van B&W – ambitie naar aanpak binnen projecten en beleid**
 - Of en hoe participatie plaatsvindt
 - **Ambtelijke organisatie**
 - Uitvoeren en organiseren
 - Trainen, werven en professionaliseren

Terugkoppeling suggesties raad

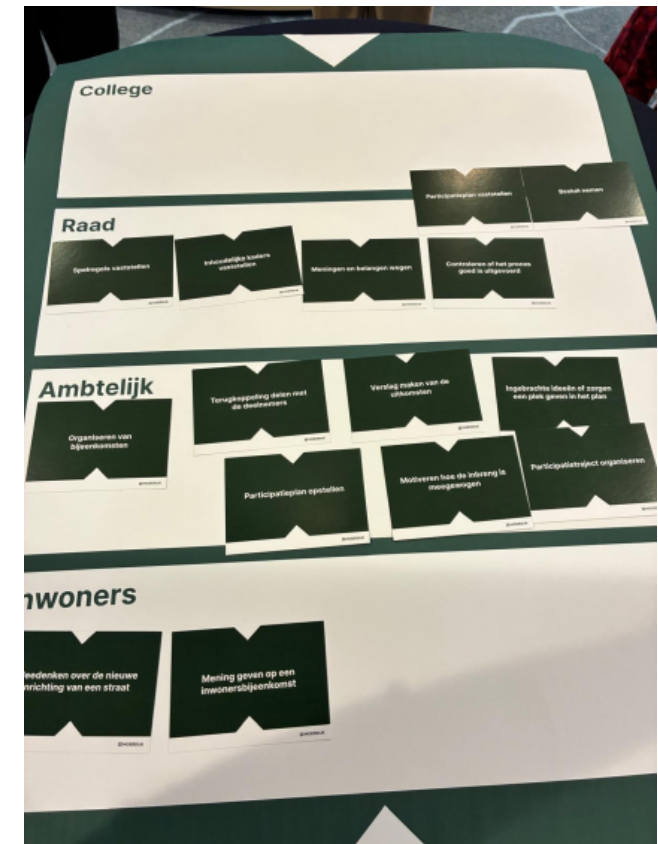
Raadsbijeenkomsten

Sessie 1: dilemma's en casussen

- Participatie biedt inzicht in belangen
- Suggestie: behoefte aan meer inzicht in belangen die meegenomen zijn in besluitvorming

Sessie 2: rolverdeling

- Rol van de raad, het college, de ambtelijke organisatie en de samenleving
- Suggesties:
 - Helderheid over participatie in ruimtelijke processen
 - Terugkoppeling aan inwoners
 - Aansprakelijkheid uitdaagrecht

Vragen en aandachtspunten

Vragen en aandachtspunten